

סטנוגרמה

פ ר ו ט ו ק ו ל
 ישיבה מו/שכ"ז של הממשלה
 כ"ו באייר תשכ"ז-5.6.67
 (בשעות 7 ו-9 בערב - בכנסת)

נכחו השרים: ל. אשכול - יו"ר (בחלק ב'), ח.מ. שפירא - יו"ר (בחלק א'),
 א. אבן, י. אלון, ז. ארן, מ. בגין, י. בורג, מ. בנטוב,
 י. ברזילי, ח. גבתי, י. גלילי, ז. ורהפטיג, י. ישעיהו,
 מ. כרמל, י. ספיר, מ. קול, י.ש. שפירא, ז. שרף.

נעדרו השרים: מ. דיין, פ. ספיר (בחול), א. ששון.

י. עוזאי - מזכירת הממשלה
 אלוף ר. זאבי - המטה הכללי של צה"ל

סדר היום: 533. הקרבות בחזיתות הדרום, המרכז והצפון

534. ההתקפה על ירושלים

533. הקרבות בחזיתות הדרום, המרכז והצפוןשר הפנים מ.ח. שפירא:

אני פותח את הישיבה ומוסר את רשות הדיבור לאלוף

רחבעם זאבי.

(האלוף רחבעם זאבי מוסר על עמדות הצבא ומהלך הקרבות בחצי האי

סיני, בגבול הירדני ובגבול הסורי, ופעולות המחץ השונות של

צה"ל). (כן השיב על שאלות חברי הממשלה).

(עם בוא ראש הממשלה ל. אשכול שבו חברי הממשלה והתכנסו).

534. ההתקפה על ירושליםראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

אני מבין ששמעתם סקירה על מצב הקרבות בגזרות

השונות. אני מניח שעוד הלילה נצטרך לשבת ולהתייעץ לגבי ירדן, אם אמנם הם

ימשיכו בהתקפתם. זה תלוי במה נהיה עסוקים בסיני, כי זה סוף סוף עיקר העניין.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

במשך היום הם ירו והפגילו והיו פגיעות קשות

במקומות רבים בעיר.

שר העבודה י. אלון:

מבחינה צבאית זו עילה לתקוף את העיר העתיקה.

השר מ. בגין:

זו הסיבה שבגללה ביקשתי את הישיבה הזאת, אני

מציע שעכשיו תחליט הממשלה לשחרר את העיר העתיקה.

שר העבודה י. אלון:

לא נוכל להחליט על כך בלי שר הבטחון.

השר מ. בגין:

אני חושב ששני הדברים הם העיקר. ביחס לשעת

הכושר ההיסטורית, דומני שאין צורך להזכיר זאת כאן, פעמיים הזהרנו את הירדנים.

פעם אחת אמרנו שאם הם לא יגעו בנו אנחנו לא ניגע בהם, אבל הם בכל זאת פתחו

בהתקפה; פעם שנייה חזרנו ואמרנו: "תפסיקו ואז לא ניגע בכם", והם בכל זאת

המשיכו.

שר הבריאות י. ברזילי:

האם התקשורת היתה ישירה לירדן, או על ידי נציג

שלישי?

שר העבודה י. אלון:

במקרה אחד זה נעשה על ידי נציג מוסמך של מדינה

זרה.

השר מ. בגין:

הם פתחו לאורך כל החזית בארטיירליה, זו תוקפנות מובהקת שמזכה אותנו בכל המובנים להתקפה נגדית. אני חושב שבמצב הדברים כרגע אנחנו יכולים עם שחר להיכנס לשם.

אני מבקש מאד מראש הממשלה להעמיד סעיף זה על סדר היום ונכריע. אתמול קיבלנו הכרעה היסטורית, אלהים עזר והתברר שזו היתה החלטה נכונה. אני חושב שאנחנו עומדים בפני שעת כושר שעוד לא היתה לנו דוגמתה בשביל המעשה הגואל הזה של העיר העתיקה.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

לפני צאתי מתל אביב לירושלים שוחחתי על כך עם רב אלוף יגאל ידין, העליתי מחשבה זו, והוא אמר שזה טעון מחשבה ודין. אינני מציע שאנחנו עכשיו נחליט על זה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אם אפשר לעשות פעולה עוד הלילה, אולי נדון על

זה אחרי ישיבת הכנסת.

שר העבודה י. אלוך:

אני מציע לכנס את ועדת השרים לענייני בטחון

אחרי ישיבת הכנסת, אבל לא בלי שר הבטחון.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

שר הבטחון היה כאן, וכנראה חזר ויצא. אפשר לקבוע שהממשלה תחווה את דעתה בעניין זה, ואחר כך ידונו על זה בפורום יותר קטן.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אני חושב שעלינו להחליף דעות בעניין זה, ונקיים

ישיבה אחרי ישיבת הכנסת.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

בלי שר הבטחון ואנשי המטה אי אפשר לדון בשאלה

זו, הם חשים יותר את העניין הזה.

שר העבודה י. אלון:

אני מציע שהממשלה בישיבתה זו תייפה כוחו של ראש

הממשלה, שהוא בעצה עם שר הבטחון, והרמטכ"ל יחליטו, אם ימצאו לנכון, לכבוש את העיר העתיקה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני מתנגד לדבר זה. אני בעד זה שהממשלה תחליט

אם כן או לא, כי זה עניין לממשלה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

נצטרך אחרי ישיבת הכנסת להתכנס שוב.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

גם אם אתה רוצה למסור יפוי כוח, אני אינני מקבל זאת על עצמי, אם כי העניין נראה לי, אבל צריך לדון עליו, ולשקול גם את התוצאות המדיניות שעלולות להיות לזה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני חושב שהתוצאות תהיינה טובות מאד, יכולים להגיד שזה עניין בינלאומי.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

יש פה גם שאלה מדינית וגם שאלה צבאית. את השאלה הצבאית איננו מסוגלים פה לפתור, אנחנו יכולים לחוות את דעתנו המדינית, זאת יכולים לעשות הערב. אז זה מתיישב עם ההצעה שהצענו.

שר העבודה י. אלון:

אני מצטרף להצעת שר המשפטים.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

אם ישנה המלצה, אני אדאג לכנס את החברים, אולי אפשר יהיה להביא את שר הבטחון, ונחליט מה שנחליט.

שר השיכון מ. בנטוב:

יכולים להגיד שישנה המלצה של חברי הממשלה,

ויכולים לשאול חוות הדעת.

שר החוץ א. אבן:

הייתי קודם כל רוצה לשמוע מהי ההצעה.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

ההצעה היא, כי לרגל המצב שנוצר בירושלים, אחרי שירדן מפגיזה כל היום את העיר, פנינו אליהם פעמיים דרך מי שצריך היה לפנות, ואמרנו להם: "אם אתם תהיו שקטים, אנחנו לא נפגע בכם", והם בכל זאת ממשיכים בהפגזה, זו אולי ההזדמנות להיכנס לעיר העתיקה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני יודע שזו תהיה גם בעייה פוליטית, כאשר העיר העתיקה תהיה בידינו, אם יבואו להציע לנו להפוך אותה לעיר בינלאומית - זה הדבר שלכל היותר ^{אולי} להציע לנו - אני אסכים לזה.

שר השיכון מ. בנטוב:

אני אומר שאנחנו יכולים לסכם המלצה חיובית, אני

רק מבקש שזה לא יהיה מלווה בהודעות לגבי העתיד.

שר החוץ א. אבן:

היתה הודעת שר הבטחון הבוקר שמטרתנו איננה
כיבוש. כלומר, אם זה נחוץ מבחינה מלחמתית, בלי שנתחייב על מה שיהיה אחר כך.
אני רק רוצה לשאול עוד שאלה חשובה, האם על ידי הכיבוש יש פגיעה במקומות
הקדושים?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

לא, וצריכים להקפיד על כך.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

משום כך אני לא רוצה להחליט על כך בלי שר

הבטחון ובלי הרמטכ"ל.

שר החוץ א. אבן:

השגריר הבריטי התקשר, כי כנראה שיש להם ניחוש
לגבי מה שעלול להיות, והוא אמר שעל ידי פגיעה במקומות הקדושים ישראל עלולה
להפסיד יתרון.

השר מ. בגין:

אם יהיו חילופי יריות המקומות הקדושים עלולים

להיפגע.

שר העבודה י. אלון:

יש קודם כל בעיית העיר העתיקה. מבחינה היסטורית כולנו מאוחדים בשאיפתנו לראות אותה כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל או לפחות פתוחה לביקורים במקומות הקדושים.

שר החוץ א. אבן:

לכך יש לנו זכות על פי הסכם שביתת הנשק.

שר העבודה י. אלון:

שהם לא מקיימים אותו.

יש בעייה שניה, לאמור, העיר העתיקה והעמדות בסביבותיה הקרובות פתחו בהתקפה על ירושלים הבירה, ומותר למטה צה"ל לחסל מיטרד זה, בלי לקבוע את עתידה.

יש עוד בעייה, וזו בעיית הר הצופים. היו ידיעות שמתכוונים לכבוש שטח זה כמו שכבשו את שטח ארמון הנציב. זה היה אחד הדברים שהתרינו בהם, שאם הם ילכו להר הצופים נראה בזה מעשה תוקפנות. לרגל החשש הזה הזיז המטה הכללי כוח צבאי לירושלים.

אם צריך לכבוש את העיר העתיקה, יש פה אפשרות לעשות פעולה צבאית שאינה מסבכת אותנו במישרין עם המקומות הקדושים. המקומות הקדושים הם בעיקר בתוך החומה, אם בינתיים נכנסים לפעולה, אפשר לכתר את העיר בכיוון נבי סמואל, הגבעה הצרפתית והר הצופים. אני חושב שניתן להבטיח את כיבוש העיר העתיקה בלי להיתקל במקומות הקדושים, אלא אם המטה הכללי אינו יכול להפריש לכך מספיק כוחות בגלל הפעולה בסיני, כי סוף סוף סיני זו הבעייה העיקרית.

שר החוץ א. אבן:

אני חושב שהדיון הצבאי צריך לקדום לדיון

המדיני.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני רוצה לשאול את חברי ממשלת ישראל: נניח

שהולכים לעיר העתיקה וכובשים אותה, מתי יחזירו אותה, ולמי?

שר השיכון מ. בנטוב:

את זה אנחנו לא קובעים עכשיו.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני שואל שאלה זו לא במקרה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

לירדן לא נחזיר אותה, לעולם - כן.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אז עומדת שאלה של בינאום ירושלים, אני בעד

בינאום ירושלים, אבל אינני רוצה שאנחנו נחליט על העניין הזה דרך אגב. זה

עניין שדורש בירור.

שר העבודה י. אלון:

אני מציע לסכם שהממשלה לא תתנגד לעשות זאת, לכבוש את ירושלים המזרחית, אם יש צורך צבאי בכך.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

השאלה אם יש יכולת צבאית. נאמר כבר שלא מכריזים ולא אומרים מה יהיה אחר כך, יכולים לומר אחר כך שצריכים לקיים את סעיף 8 של הסכם שביתת הנשק.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אני מציע לא להחליט על כך פה, נשאר זאת בידי ראש הממשלה ושר הבטחון, צריך לשקול כמובן גם את הצד המדיני, האם זה לא יעורר את בעיית בינאום ירושלים כולה, גם ירושלים שלנו. וראשית כל צריך לבדוק את העניין הצבאי.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

אבל אפשר קודם כל לקחת את העיר העתיקה כדי להסיר את סכנת ההפצצות וההפגזות הבלתי פוסקות.

שר השיכון מ. בנטוב:

אני מציע להקדים לכך קמפניה גדולה בעתונות על הסכנה על הפצצת ירושלים.

הישיבה ננעלה.